

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătă te pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
---	---	--

Dar cine ascultă de preoțime?

Deatâteaori și în atâtea chipuri se pune în public și în ziare întrebarea: dar ce face preoțimea?

Întrebarea este foarte la loc și nădăjduim că e pusă sincer și cu spirit critic.

Răspunsul în primul rând este, că această preoțime ortodoxă, pentru că întotdeauna de ea este vorba, în raport cu chemarea atât de necesară și prețioasă mizereste cumplit. Lumea care detesta toată minunile în una singură crede orbește și anume, că preoții *pot să-și îndeplinească rolul lor sfințitor și social de a păstra sănătatea sufletească a păstoriiilor, cu leafa de ușieri ai ministerelor, dacă este îngăduită și această comparație.*

Dela preoți se cere aceeași cultură generală și profesională ca dela toți slujbașii țării și în plus caracter de bronz curajul lui Liwingstone ori Stanley și o deosebită dexteritate pedagogică de a educa pe alții. Ca apoi când este vorba de posibilitatea de a trăi și de a munci a acestor preoți să-i tratăm cu fanfaronade moralizatoare.

Nu știm care medic ar admite să fie apreciat în știința și munca lui de cutare laic care habar nu are de medicină. Dar despre „arta artelor” cum o numește un mare sfânt părinte, despre preoție își permite orice tinerul care iarăși habar nu are de greutățile ei, să o dascălească și pe deasupra să o mai și ironizeze — vezi Doamne!

Preoțimea ortodoxă de ani de zile suferă enorm de judecători nechemati. Este o curată barbarie intelectuală, fiindcă există și asta azi, să-ți bați joc de colegul tău din liceu care poate a fost mai deștept decât tine fiindcă el și-a ales cariera preoțească și într-o bună zi a fost trimis într-un sat fără casă și masă, chemat să lucreze din greu și să fie expus la

bunăvoința care nu prea există a credincioșilor și a altora. Nu va cuteza nimeni să nege, că este o cruntă barbarie să ceri dela familia preotului ce poate îți poți îngădui cu'n anumit grad de cultură și bun simț, să ceri dela preot, să se poarte rupt și flămând de dragul societății care atunci se moralizează mai ușor dacă poate râde de mizeria familiei preoțești. Am spus că poți debita la adresa preoțimei ce vrei dar numai sub o singură condiție, să fii sincer și să oferim ce oferim nu din spirit de zeflemeală ci din spirit critic. Dar să o luăm dela capăt.

Creștinismul, deși se obicinuește foarte mult și foarte greșit, nu se poate interpreta arbitrar, ci așa cum l-a înțeles Domnul nostru Iisus Hristos ca o iubire și dreptate reciprocă.

Nu poți trage la răspundere preoțimea creștină cu altă mentalitate decât cea creștină, fiindcă altcum te situezi înafara societății creștine cu care nu ai nici o treabă, nici de bine, nici de rău. Creștinește este o adevărată imposibilitate să tragi la răspundere pe preotul creștin, dacă tu, un creștin, nu umbli la biserică, ba o vorbești de rău, nu te împărtășești și nu dai nici o jertfă pentru ea.

A, înțelegem perfect de bine că un preot în mijlocul unei societăți necredincioase are să tacă din gură ca atunci, când zeii erau din aur, lemn, fer sau ceară, dar noi vorbim de o societate creștină care are că prima datorie să se poartă creștinește față de preoții ei. Societatea creștină de azi foarte critizantă, dar mai puțin creștină de sus până jos și invers aruncă din când în când câte o bucătură de pâine preoțimei, apoi și asta nu din sentiment creștinesc ci mai simțind nițel „jugul tradiției”.

Adevărul ultim este că poți și ai dreptul să tragi la răspundere preoțimea, dar numai atunci dacă o tratezi creștinește.

Dacă însă ești necreștin, atunci poți vorbi în numele lui Dioclețian și trebuie să o spuni

limpede fără să te ascunzi după paravanul idealismului creștin. Fiindcă nu este nimic mai urât și condamnat în lume decât să operezi cu convingeri pe care nu ți-le aplici ție singur.

Sunt la o alegere de preot și un „credincios“ este de părerea aprobată tacite de toți ceilalți „credincioși“ să nu-i dăm nimic preotului care se va alege; nici casă, nici bir, nici stole, ci la instalare să-l așezăm cu D-na preoteasă în mijlocul „sesiei parohiale“ că să-și câștige pâinea cum o ști, bineînțeles apoi să fie ca un înger și chiar de s'ar așeza pe capul lui un milion de țânțari, să nu sufle nimic ci să rabde fără să se apere și să fie un model de preot muncitor răbdător și când nu o avea haine pe el și nici pâine pe masă, să nu supere pe nimeni cu ceva cereri. Soția și copiii nu numără, despre ei duhul creștinesc al credincioșilor nu admite nici macar o mică discuție.

„Foarte bine“ i-am răspuns matadorului creștin, dar eu nu înțeleg un lucru, de ce nu faci Dta în casa Dtale ce spuni aici în treburile bisericii pentru că ești foarte înțelept. De ce dai de mâncare cailor și vacilor? „Păi dacă nu le dau de mâncare mor“ răspunse înțeleptul creștin. Dar de ce faci paguba această grozava averii Dtale să dai plata cuvenită slujilor. „Apoi nici un slugă nu „șăgie“ fără plată, Domnule“.

Și apoi când eram să ajung la concluzia că singur preotul care să roagă pentru fericirea lui este dator să fie un slugă fără plată atunci matadorul a tăcut și a votat concursul cu plata cinstită a preotului.

Și, oh Doamne câți pantalonari înjură preoțimea și au exact aceeași mentalitate dar amestecată nițel cu o filozofie pretențioasă ca și badea Ion dela sate fără meritul acestuia de a reveni la sentimente mai umane, dacă nu creștinești. Toți judecătorii preoțimei au singura datorie să spună sincer anume ce li-ar cădea și lor bine din acele bunătăți pe cari le poftesc preoțimei.

Zeflemeaua să fie zeflema și cinstea de om, iarăși cinste atunci lucrurile se vor îndrepta repede.

Și după ce am terminat cu vorba extrem de dureroasă despre situația materială a unor preoți creștini în mijlocul unei societăți creștine să ne întrebăm dar cine ascultă ce spune preotul nu cel rău și cel păcătos ci pe cel bun, sfânt și muncitor.

Oh, de ar putea să vorbească mormintele atâtor preoți distinși cari s'au uitat pe sine ca să lase în urma lor soții și copii muritori de foame fără casă și fără o sfărâmatură de pâine. Să fiu iertat dacă undeva s'o fi întâmplat mi-

nunea, ca credincioșii cinstind memoria iubitului lor preot, să fie luat sub a lor ocrotire familia preoțească rămasă pe drumuri.

Să nu mai întrebăm în primul rând ce face preotul creștin care a ajuns și el un cetățean de rând în societatea descristianizată ca să ne punem întâiu o întrebare mai la loc și mai dreaptă: ce facem noi toți pentru preotul nostru. Ne rugăm pentru el, îl ajutăm, îl îndreptăm cu vorba bună dacă a greșit și îi dăm tot concursul când e vorba de un lucru creștinesc ori ne întrecem unii pe alții cu zeflemelele și batjocurile cari își vor primi plata lor, nu în cer ci aici pe pământ fiindcă odată se cere dreptatea.

Dar să nu încheiem articolul ne făcând deplină dreptate și societății care dă din greu cu bâta în preoțime. Este posibil și cer judecătorii nemiloși ai preoțimei. Să importăm de undeva preoți misionari fără soții și copii pe cari nu-i importă ce mănâncă, ce beau, cum și unde mor ei să facă ca apostolii și mucenicii dela începutul creștinismului măcar de i-ar mânca leii ori ar fi unși cu rășină să rabde și să moară pentru capetele întunecate și inimile mizerabile pentru că este evident că așa ceva nu poți pretinde la 1937 dela fratele meu sau fratele Dtale care este preot și dela sora mea sau sora Dtale care este preoteasă, sau dela nepoții mei sau a Dtale cari nu sunt vinovați ca s'au născut copii de preoți. Nu-i așa, preotul este un singur om și pe el săracul din umanitate nu-l poți distruge de dragul societății de sute de mii de oameni, cari ar trebui să fie altcum, dar vreau să fie așa cum sunt.

Dr. Ștefan Cioroianu
protopresbiter.

Un omagiu românesc la încoronarea Suveranilor britanici.

Intre dările de seamă despre solemnitatea încoronării Suveranilor britanici, marele cotidian londonez „The Times“ publică un călduros articol omagial primit spontan din România, cu ocazia serbărilor. În mod excepțional ilustrul organ de publicitate al imperiului dă și textul original francez al mesagiului, pentru a păstra neatins farmecul salutului românesc vibrant și inspirat, semnat de profesorul Constantin Nedelcu din București, bine cunoscutul animator al cercetășiei române încă dela începuturile ei de acum aproape 25 ani, prețuit și în Anglia pentru meritele sale ca educator.

Articolul e următorul:

„...Din toată inima m'am asociat astăzi la marea sărbătoare națională a imperiului Britanic: ca *român*, sincer și convins admirator desinteresat al marelui popor englez, generos și loial, aliat credincios în trecut ca și astăzi și ca totdeauna cât timp puternica națiune Britanică va continua a lupta pentru moralitate, pentru dreptate, pentru ocrotirea celor umili și năpăstuiți, pretutindeni în lume; și, ca *cercetaș*, de mulți ani membru al acestei nobile comunități închinată faptei bune față de oricine în spiritul carității divine.

Ascultând la radio, difuzarea ceremoniei sacre ce s'a înălțat sub bolțile seculare ale maestoasei catedrale Westminster-Abbey din Londra, vibrez încă de emoția palpitantă a tainei solemne ce s'a desăvârșit.

Eram în frumosul parc al Cișmigiului, în un colț liniștit al podoabei sale de înverzire și înflorire fragedă. Lumina amiazăi plutea peste zări în revărsări ample. Triluri de priveghetori se armonizau uneori în ecoul imnurilor și psalmilor ce răsunau în văzduh, de foarte departe, de lângă Thamisa. Evocări neasemănat de duioase...

Aici la București ziua a fost strălucită, cu cer senin inundat de soare.

Sunt mulțumit că amintirile din Anglia îmi permit să incadrez și vizual momentele mărețe ale acestei zile istorice. Și, sunt fericit că Principele-Moștenitor al României noastre, Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia, se găsește *acolo* aieva reprezentându-și Suveranul și Țara. Sufletul Său delicat și pur se va putea cufunda în contemplarea emoțiilor sublime ale memorabilelor solemnități sacre, la cari va fi de față. Știu că Alteța Sa Regală, pasionat pentru cercetașie, — ofrandă admirabilă dăruită tineretului lumii de un mare Englez — va fi încântat să privească astăzi cortegiul omagial al cercetașilor Britanie, și să se afle frățește în mijlocul lor la adunarea din zilele viitoare, ghidat de bunul Șef, Lordul Baden-Fowell, care la rândul său va avea bucuria profundă de a fi cunoscut și inițiat pe acest fermecător Principe-cercetaș român, crainic luminos al regiunilor pitorești, ce se întind senin și rodnic, jur-împrejur de Carpați—Dunăre—Marea Neagră, pământ binecuvântat, patria de două ori milenară a poporului român brav și fidel — credincios, care se închină rugându-se evlavios, unit în același cuget sfânt cu întreg imperiul Britanic:

» *GOD SAVE THE KING!* «

București, 12 Maiu 1937.

Constantin Nedelcu

Intre altar și urnă.

Ca pe orice alte abateri dela regulele disciplinare ce turbură existența unei armonii bisericești, eu încerc să numesc ca schismă și desordinea provocată în eparhia noastră de o seamă de înși cari de mai mult de un an „*uzează de situația lor din corporațiunile reprezentative ale Bisericii noastre pentru a-și servi interesele particulare cu totul străine de Biserică pentru profit și ascensiune sau popularitate lumească*“.

În urma apelului dragostei și înțelegerii al P. S. Episcop Vasile socoteam că această tristă discordie va lua sfârșit. Dar se vede treaba că diavolul, gelos de frumoasa operă misionară desfășurată în cuprinsul acestei eparhii, gelos poate de îmbunătățirile tot mai evidente ce se crează sau gelos pe noua mentalitate ce caută a se infiltra în locul celei șubrede ce mai dăimește încă, încearcă să distrugă prin intrigi și campanii ce nu-și au rostul și nici locul, tot lucrul bun și folositor.

Nu sunt aceste campanii nedrepte, adevărate tentațiuni de violență? Avem în această eparhie multe rele încuibate, multe păcate de înlăturat. Ori, când oamenii ce se consideră fii distinși ai Bisericii noastre, în loc să dea concursul la depărtarea și stârpirea lor, aruncă potop de hule în chiar fața turmei credincioase, cum vor socoti aceștia că se va putea lucra așa cum ar trebui.

Eu merg mai departe și numesc aceste campanii nesocotite chiar atacuri criminale. Căci, nu sunt atâția cari ne batjocuresc Ierarhia și Biserica, nu sunt atâția cari dezertând dela numele de creștin aduc apă la moara francmasoneriei, anarhiei și desmățului? Ce om și creștin se poate chema acela cari își folosește locul și chiar mandatul ce-l deține în Biserică pentru satisfacerea unor meschine interese electorale?!

Se exploatează cauza Episcopiei în chip chiar revoltător. Dar nu înțeleg cei ce fac lucrul acesta că e ridicol doar să vii în fața poporului cu astfel de lucruri?

Neapărat, trăim vremuri de profunde prefaceri și deci și în această chestiune vor fi fost câțiva cari să se lase amăgiți a crede cele debitate.

Noi însă știm un lucru. În mod firesc orice organizație socială își are căpăteniile sau căpătenia sa, care îi dirijează interesele în conformitate în dispozițiile statutare.

„*Biserica, instituție de origine divină își are și ea statul său major în fruntea căruia stă Episcopul care prin harul apostolic ce-i este dat are pu-*

lerea și competența a-i dirija afacerile și destinele potrivit intereselor ei superioare, iar nu după capriciile unuia sau altuia ale căror interese și tendințe se contrapun Instituției divine.

Cei ce au asistat la desbaterile Adunării noastre eparhiale din ăst an au putut vedea supremul omagiu ce s'a adus de Venerabila noastră adunare — prin glasul celui mai distins biserican din eparhie, *Dr. Mihail Groșșian*, Prea Sfințitului Părinte Episcop care cu ochii muiați în lacrimi și-a arătat adâncă Sa recunoștință dar și părerea de rău că îndemnul nu l-a fost ascultat așa cum ar fi trebuit. Era ceva duios, înălțător și părintesc.

Sub oblăduirea măreței opere de inviorare a vieții spirituale ce o vedem infiripându-se în tot cuprinsul eparhiei, noi preoții stăm neclintiți și astăzi ca și ieri și mâine ca și astăzi în fața îndrăsneței tentative de denigrare.

Căci în pofda tuturor loviturilor, P. S. Sa a rămas acelaș mare *inașiator, animator și sprijinitor* și nici măcar o clipă nu s'a abătut de pe calea însoțită de sfinte și izbăvitoare nădejdi, de pe calea însângeratelor strădăni de a strânge toate sufletele laolaltă.

Noi suntem delegații Episcopului în parohii și prin urmare vestejim cu toată energia sufletelor noastre dogorite de râvna sfântă a apostoliei și strălucite de paza Duhului sfânt care lucrează în noi și prin noi în lume, acțiunea interesată ce n'a încetat încă a se duce.

Să se știe că noi nu de aiurea ci numai din *faptele* Episcopului nostru învățăm să muncim fără preget, să suferim și să luptăm fără șovăire după îndemnul sf. ap. Pavel dat lui Timotei: „*Suferă împreună cu mine ca un bun ostaș al lui Hristos*“.

Noi cei ce avem „*scutul credinței*“, vom ști — să fie siguri toți de aceasta — să facem zid de apărare împrejurul *singurului nostru Stăpân* și ne-am ști apăra biserica în vatra căreia slujim din mila lui Dumnezeu și prin *punerea mâinilor Episcopului și nu a pumnului electoral*, de toate încercările de denigrare și exploatare.

Doar ne apărăm pe noi înșine și prestigiul nostru, preoțesc prin aceasta.

În toate privințele vom arăta că suntem niște vrednici slujitori ai lui Dumnezeu prin multă răbdare în necazuri, în nenorociri, în strâmtorări, prin curăție, prin înțelepciune, îndelungă răbdare, prin bunătate, prin propovăduirea adevărului, prin puterea lui Dumnezeu, prin armele de lovire și de apărare pe care le are starea omului după voia lui Dumnezeu, în mijlocul slavei și în mijlocul vorbirii de rău și în mijlocul vorbirii de bine“. (II Cor. 6, 4-8.)

Noi trăim în mijlocul poporului. Suntem fii eșiți din el și azi conducătorii lui fitești — singurii valabili — și am neșarmurita încredere că acest popor cuminte și înțelept care știe face discersământ foarte riguros va ști sub îndrumarea noastră să pună la punct pe cei ce îi turbură liniștea.

Vom aprinde permanent în *Sfânta Sfințelor* a ființei noastre tot mai mult tămâia sacralului devotament și lepădării de sine, de mireasma căreia vor fugi și se vor întoarce din calea rătăcirii toți cei ce caută răsveltiri și urmăresc interese lumești.

Vom aghesmui cu lacrimi lucrarea noastră preoțească și vom înțelege să o însemnăm cu crucea suferințelor noastre.

Ca încheiere chemăm pe toți cei cari în loc să zidească, ruinează, alături de noi, la muncă în ogorul Domnului. Lăsați calea desbinărilor și împerecherilor întru popor căci secerișul este mult și aproape, iar lucrătorii puțini.

— Da. —

Din bucuriile baptiștilor.

De Preot Dimitrie Blidariu.

Intâmplător căzându-mi în mână revista baptistă „*Pacea*“ dela Arad din 1 Iunie a. c., pe care răsfoindu-o din curiozitate, am dat la „știri“ despre o nespusă bucurie pe care a avut-o biserica baptistă română din Arad-Micălaca în ziua de 2 Maiu a. c.

Pentru ca On. cetitori să poate trage concluzii sănătoase din această bucurie baptistă o reproduc mai jos din sus amintita revistă:

„În ziua de 2 Maiu a. c. Biserica Baptistă Română din Arad-Micălaca a avut o nespusă bucuria cu ocazia sosirei fr. *Victor Görung*, președintele comunității legal constituită din Arad, care pentru prima dată a intrat în Biserica din Arad-Micălaca, *deși mulți dintre membrii bisericii nu l-au cunoscut*, dar Domnul a binevoit a-l trimite în această biserică unde a făcut o mare bucurie celor ce au putut auzi mărețul cuvânt a Lui Dumnezeu vestindu-se cu iubire care a pus pe mulți în uimire și care nu va fi uitat nici odată de cei ce l-au auzit vestind cuvântul Domnului.

„După masă însoțit de cor și de mai mulți frați din biserica Arad-Micălaca fr. *Victor* a plecat la biserica comunității din Arad, Calea Bihorului Nr. 13. Unde a ținut o cuvântare spirituală din cuvântul Domnului, care nu va fi uitată nici odată, corul Arad-Micălaca, Arad-

Șega și corul din biserica comunității de Arad a împodobit această serbare prin diferite cântări și dialoguri cari au servit spre mărirea lui Dumnezeu. Dumnezeu să-și reverse binecuvântările sale peste toți cei ce au ostenit a asculta cuvântul său măreț“.

Nu că am invidia pe românii bapțiști din Arad-Micălaca pentru sentimentele de dragoste și iubire față de un frate al lor care i-a cercetat, dar ne miră faptul că au admis să le predice un minoritar, care deși bapțist și el, nu ne vine să credem că nutrește sentimente de dragoste și iubire frățească față de dânșii, cu toatecă după afirmația de mai sus așa de frumos a vorbit că „*a pus pe mulți în uimire*“.

Câtă fățarnicie! Ce am ajuns! Să predice cuvântul lui Dumnezeu românilor un Victor Görung? Cine va fi și acest apostol al păcii? Numai ei știu.

Aceasta este realitatea. Iată unde duce libertatea și toleranța prea mare din țara noastră. Și totuși nimeni nu dă nici o importanță astor fel de lucruri.

Ba ce-i mai mult, este și președintele comunității bapțiste constituite din Arad, adevă în fruntea românilor bapțiști aparținători acestei comunități stă un străin și care este socotit fratele lor, iar noi ortodocșii ca români dușmanii lor.

Presupunând că România va avea un viitor războiu cu Ungaria, ce vor face românii bapțiști? Sub a cui comandă vor merge? Sub a lui Görung, sau vor lupta alături de românii cei ce se vor jertfi pentru țară? Când ne gândim că românilor bapțiști din Ungaria le este interzisă vorbirea limbii românești chiar în casele lor, în România le predică străinii, ce concluzie putem scoate? Libertatea prea mare duce la anarhie.

Sectarism, comunism, francmasonerism: trei ramuri într'un copac. Același cântec, aceeași melodie: democrație.

Vorbim o singură limbă, dar n'avem o singură credință și numai între noi se poate așa ceva. La ce duc toate acestea? La ură, vrajbă și dușmănie între frații de un sânge.

Se plâng mereu sectarii că sunt persecutați, dar în care țară mai există atâta libertate? Nici unde. Dacă ar fi o prigoană în contra lor atunci de sigur n'ar fi avut parte de o bucurie „*care nu va fi uitată nici odată*“.

Că vor fi fost în vre-o strâmtoare, doar și statul român era și este îndreptățit a lua măsuri de stărpire a curentelor subversive cari au împânzit țara în lung și în lat.

Iar bapțiștii cu pretențiuni de a fi pe picior de egalitate cu celelalte culte și de a se numi chiar cult, atunci să nu depășească normele prevăzute de lege ci să-și exercite doctrina lor în cadrul legilor țării ca cetățeni pașnici și loiali și nu a umbla ca niște haïmanale să pescuiască în apă turbure, infectând masele poporului cu învățătura lor otrăvită.

Poporul românesc are lipsă de liniște și nu de agitație și de vrajbă, ci de unire sufletească căci numai așa va putea prospera țara românească și va putea privi cu încredere în viitorul său.

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

§ 4. *Ierarhia Bisericească a Banatului în timpul stăpânirii maghiare până la 1552.*

A) Mitropolia Severinului.

În ce privește păstorirea bisericească a Românilor din Banat în timpul stăpânirii maghiare am amintit că ei depindeau în sens mai larg de Ohrida de unde își primeau păstorii sufletești. În a doua jumătate a secolului XIV vedem însă că apare pentru întâiaș dată o ierarhie națională de rang mitropolitan și pentru Români din Banat, reprezentată prin mitropolia Severinului, înființată la 1370, dar dependentă de patriarhia ecumenică.¹⁾

Această mitropolie a fost înființată după ce Vlaicu Vodă (1364—75) căpătase Amlașul și Făgărașul ca feude precum și Banatul Severinului dela Ludovic I și deci a fost înființată în urma sporirii teritoriului țării pe care mitropolitul de Argeș nu mai putea să-l păstorească, având și așa o jurisdicție prea întinsă.²⁾ Credem că mitropolia de Severin nu și-a avut reședința în orașul cu acest nume ci mai degrabă în mănăstirea Vodița, întemeiată tot pe timpul acela, pentru că în actele patriarhale întâlnim privitor la ea expresiunile: „*τοῦ Οὐγγροβλαγίας τῆ κατὰ τὸν Σεβερῆνον*“ și „*τοῦ μερὸς Οὐγγροβλαγίας τῆς κατὰ τὸν Σεβερῆνον*“³⁾ expresiuni cari dovedesc că mitropolitul rezida lângă Severin;

1) Acta Patriarhatus Constantinopolitani p. 312—313. Cf. Dr. G. Popovici o. c. p. 226—227.

2) C. C. Giurescu o. c. p. 398—399.

3) Acta Patr. Constantinopolitani p. 519. Cf. Dr. G. Popovici loc. cit.

locul cel mai potrivit pentru reședința lui nu putea fi decât nou înființată mănăstire a Voditei.⁴⁾

Ca cel dintâiu mitropolit al Severinului îl întâlnim pe Antim (1370—81), ca laic Daniil Crițopulos, și care ca monah slujise la Constantinopole în calitate de dikaiofilax. Nu mai știm altceva despre el decât ca la 1381 trece la mitropolia Argeșului unde murise Hariton (1372—1381), iar în locul lui vine un anume Atanasie (1381—1401?)⁵⁾ dela care avem o iscălitură ca „Mitropolit de Severin“ și despre care știm că se găsea în țară între anii 1389—97.⁶⁾

Cât timp a mai existat mitropolia după anul 1401 când se face mențiune pentru cea din urmă oară de Atanasie⁷⁾ nu se poate preciza; unii susțin că ea ar fi ființat până la 1479 când s'ar fi mutat la Feleac lângă Cluj și când episcopia Mehadii, sufragană mitropoliei Severinului s'ar fi desființat și ea, s'au mai de grabă s'ar fi mutat la Caransebeș⁸⁾; alții⁹⁾ spun că ea ar fi apus la 1419 după recucerirea Severinului de către Ungurii, cari nu ar fi tolerat o mitropolie ortodoxă aci. Că mitropolia Severinului a avut sub jurisdicția sa și Banatul¹⁰⁾ vom dovedi în paragraful următor arătând că ea a avut ca episcopie sufragană episcopia Mehadii; rațiunea existenței ei ca mitropolie nici nu putea fi justificată altfel decât dându-i-se un teritoriu tot atât de întins ca și mitropoliei de Argeș, teritoriu cuprinzând Banatul și Oltenia.

Se pune întrebarea că după mutarea sau desființarea mitropoliei de Severin în grija căreia ierarhii superioare vor fi rămas Români bănațeni. Noi răspundem că în grija mitropoliei Timișorii a căreia soartă o vom cerceta în măsura știrilor existente asupra ei în rândurile de mai jos.

B) Mitropolia Timișorii.

După înființarea episcopiei catolice de Cenad e puțin probabil ca episcopia ortodoxă să se fi desființat cu totul din acest oraș sau mai bine zis din Banat. Logic e ca episcopul de Morisena să-și fi căutat o nouă reședință care nu putea fi alta decât Timișoara. Iar mai târziu când cetatea aceasta deveni reședința comitelui

Banatului, deci metropola lui, va fi început și episcopul ortodox român de aci să-și ia titlul de mitropolit.¹¹⁾ Regretatul protopop al Lugojului Dr. G. Popovici crede că rangul de mitropolit al episcopului timișorean ar proveni din faptul că mitropolia Severinului s'ar fi mutat la Timișoara, motivându-și părerea pe faptul că stema mitropoliei Timișorii este identică cu stema Munteniei.¹²⁾ N. Popea însă crede că mai de grabă episcopii Timișorii și-au însușit pur și simplul titlul de mitropoliți odată cu desființarea mitropoliei Severinului.¹³⁾

Care din aceste păreri e mai verosimilă, nu putem ști, dar că de fapt în Timișoara au rezidat mitropoliți cari probabil aveau ca sufragani pe episcopii Caransebeșului și pe cei ai Inăului ne dovedește mormântul mitropolitului Iosif care a trecut în viața de dincolo cu taima de sfânt.¹⁴⁾

(Urmează)

Arheologie religioasă.

Capitan et Peyrony: L'Humanité primitive dans la région des Eyzies (Umanitatea primitivă în regiunea Eyzies).

De: Prof. Constantin Rudneanu

Cartea cu acest titlu tratează despre descoperirile arheologice de acum 50 de ani făcute în Franța într-o localitate bine cunoscută în lumea cercetărilor arheologice.

S'au făcut în regiunea Eyzies cercetări în domeniul antropologiei, preistoriei și mai ales acestea sunt valoroase, o civilizație veche a fost desgroată cu opere de artă din trecutul omenirii. Descoperirile făcute aci au o valoare deosebită pentru istoria culturii omenești, și din studiul rămășițelor din regiunea Eyzies cunoaștem mai bine cultura strămoșilor noștri.

Paleoliticul este bogat, „*epoca chelléenne*“ este plină de pumnale de piatră din „silex“. Regiunea aceasta din Franța este populată de diferite animale, elefantul antic, rinocerul de Marck, hipopotamul, lei, tigri, hiene, etc.

11) N. Tincu-Velea o. c. p. 117; Fr. Gh. Cotoșman o. c. p. 69 și 456.

12) Dr. G. Popovici o. c. p. 233.

13) N. Popea: „Mitropolia ort. rom. a Transilvaniei“. Sibiu 1870, p. 61. Cf. Dr. G. Popovici o. c. p. 233.

14) N. Tincu-Velea l. c.; Pr. Gh. Cotoșman l. c.

4) Dr. C. Popovici l. c.

5) Idem o. c. p. 225.

6) N. Iorga: „Istoria bisericii românești și a vieții religioase a Românilor“. București 1929, II 1932, I p. 49.

7) Dr. G. Popovici l. c.

8) Dr. G. Popovici o. c. p. 233 not. 3, p. 225, 231—233; E. Popovici o. c. cart. II v. IV p. 412 și 464.

9) N. Iorga o. c. I p. 49; Dr. S. Reli o. c. p. I v. I p. 231.

10) Șt. Meteș o. c. p. 39—40.

În „*epoca achenléenne și monstérienne*“, climatul se modifică și se schimbă puțin și flora, omul începe să fie protejat de vânturi, începe să vâneze, lucrează după cum se observă și din oasele animalelor găsite.

În „*epoca anrignacienne*“ găsim bizonul, boul, renul, unele din aceste animale au fost dușmanul omului, iar altele îi serveau ca obiecte divine, omul excelează în lucrarea oaselor, iar oxidul de mangan a fost întrebuințat pentru tatuaje, sunt pictate anumite regiuni ale corpului, după anumite ceremonii mistice sau dansuri religioase.

Arta primitivă din această regiune a făcut pe Dr. Lalanne ca o figură găsită să o numească „*Venus dela Laussel*“ unde este redată o femeie, figura de aci seamănă cu aceea a bușmanilor de azi, tot aci s'a mai găsit și figura unui bărbat redat în piatră, de unde putem vedea gândul sincer ce l-a avut omul primitiv. Picturile sunt negre, pe o bandă mai lungă și mai puțin largă se întinde subiectul reprezentat fără multe detalii.

Arta cavelnelor s'a generalizat cu timpul și ea corespunde unei tehnice speciale după gradul de concepțiune spirituală a acelor oameni. În cavernele din regiunea Eyzies găsim mai multe desene și foarte variate, multe din aceste semne se găsesc și în regiunea pireniană. Toate descoperirile făcute au fost atât de importante în cât în apropiere s'a construit un muzeu, unde se pot vedea toate invențiile omului din trecut. Omul din „*epoca anrignacienne*“ a ajuns un stadiu de cultură mai avansată decât a primitivilor din zilele noastre. În „*epoca solutréenne*“, flora și fauna s'a modificat mult, piatra începe să fie șlefuită, tăiată, arta obiectelor de os se multiplică, în „*epoca magdalénienne*“, ajungem epoca apogeului artelor frumoase din epoca preistorică, avem regiunea stepelor, sillexul e lucrat cu deosebită iscusință, se fac lame lungi, strâmte și foarte subțiri, diferite amulete și obiecte de ornamentație.

Arta consta din ornamentarea obiectelor usuale, decorarea stelelor, din toate producțiile ce ni s'au păstrat, putem zări pe omul superior, adică artistul înaintat. Reprezentarea animalelor are o adâncă semnificațiune la omul preistoric

din punct de vedere religios, caracterul magic, fetișist, cavernele și alte ascunzișuri erau sanctuarele sau bisericile unde se petrecea toată viața religioasă a acestui om bine determinat de știința preistoriei. Din studiul civilizațiunii omului primitiv vedem evoluția credinței lui, credință care a fost asemănată de învățați cu aceea a Indienilor din America, unde fiecare clan își are animalul său sfânt numit „*totem*“. Fiecare membru al clanului se pune sub ocrotirea lui, iar animalul sfânt devine obiectul unui cult particular. Imaginea este pusă pe toate armele și obiectele usuale ale membrilor clanului.

Neoliticul deasemenea e foarte bogat în regiunea Eyzies. Ceramica cu scopul ornamentației, o găsim. Cultul morților e accentuat, ideea unei supraviețuiri își face loc tot mai mult, de aceea apar acum mormintele, monumentele funerare ale timpului acestuia: dolmenii și tumulii. Morții sunt puși în aceste camere subterane și închiși cu toate ornamentele, provisiunile ce le-a avut în viață, multe obiecte necesare pentru lungul drum ce-l întreprinde în cealaltă lume a divinității.

Cavernele dela *Carmensac*, *Meyrals* au avut mai multe schelete cu diferite obiecte ce s'au găsit alături de ele — întreg cultul funerar al omului primitiv s'a deslănțuit cu un ceremonial bine determinat. Cadavrul era purtat de oamenii tribului și cu multă îngrijire era depus în acel loc care avea să-i fie locașul de veșnică odihnă, tot acolo erau așezate și toate podoabele vieții sale, urma un repaus în comun, cu care se termina scena funebră, apoi camera sepulcrală era închisă.

Azi grație cercetărilor arheologice, avem o stâncă celebră și un muzeu în regiunea Eyzies, marele învățat *Camille Jullian* spune: „*Toți Francezii cari au cultul strămoșesc, toți oamenii cari au curiozitatea unui trecut respectuos, trebuie să facă un pelerinaj la Eyzies*“.

Iubirea de frați să rămâie.

Iubirea de streini să nu o uitați, că prin aceasta oarecari neștiind au primit oaspeți pe îngeri.

La telegrama omagială trimisă de Prea Sfințitul Episcop, Majestatea Sa Regele Carol II a binevoit să dea următorul răspuns:

Mulțumirile mele pentru urările Episcopului și ale Eparhiei Caransebeșului

CAROL

ȘTIRI

Majestatea Sa Regele nostru Carol II a fost proclamat, în cadrul unor înălțătoare serbări, doctor honoris causa al Universității din Cluj „Regele Ferdinand I”. Impresionantă a fost cuvântarea Majestății Sale Regelui ca și cea a dlui profesor universitar Dr. Silviu Dragomir decanul Facultății de litere. Serbările culturale dela 13 Iunie marchează încă un hotărîtor moment de legătură a Regelui Culturii cu cele mai de seamă instituții ale Țării, ca și o pecete mai mult la unirea de veci a Ardealului cu Patria mamă.

Vizite înalte. Poporul Român a avut fericita ocazie să aibe în mijlocul său două personalități din statele vecine și aliata, Polonia și Cehoslovacia. Ne-a vizitat anume dl Mosciski, președintele Republicii Polone și dl Hodza primul-ministru al Cehoslovaciei. Cele două vizite întăresc mult amicitia dintre țările respective cu țara noastră.

Pelerinajul la Piatra Scrisă de lângă Armeși se va face cu aceeași impresionantă formă și mulțime de pelerini ca și altă dată la *Duminica Tuturor Sfinților*, în 27 Iunie a. c.

Oastea Domnului din Glimboca, pătrunsă de curată dragoste pentru Casa Domnului a dăruit pe seama sfântului locaș din Glimboca o evanghelie în valoare de aproape 1000 Lei.

Dumnezeu să răsplătească fapta adevăraților Sai ostași!

Revenirea oilor rătăcite. Cu multă bucurie sufletească a fost reprimită în sânul bisericii străbune Elisabeta Surulescu din Bozovici care a rătăcit peste 20 de ani în secta bapțiștilor. Duminică în 6 Iunie au fost botezați și cei trei copii ai ei: Ana, Mihai și Dănilă, cari au intrat — odată cu mama revenită — în sânul bisericii ocrotitoare. Bucurându-ne și noi de această sărbătoare a familiei Surulescu, lăudăm totodată zelul preotului Ioan Goanță din Bozovici care a contribuit ca cei rătăciți să afle în sfârșit calea cea bună.

Alte reveniri. În comuna Zgribești, unde unația e de proveniență mai nouă, zece suflete au revenit la biserica dela care dușmanii neanului i-a ajutat să se depărteze. În Zgribești păstorește de prezent tânărul preot Petru Voicău, și e fericit că de sfințele sărbători ale Invierii Domnului din acest an cele zece suflete s'au rugat împreună cu dânsul în biserica adevărată a lui Hristos!

Execuții înfiorătoare în Rusia. Zilele trecute au fost executați un mareșal și 8 generali din armata roșie. Deasemenea au fost arestați și împușcați peste

2000 de alți ofițeri bănuți că au stat în legătură cu țări străine. În țara în care bisericile sunt prefăcute în localuri de petrecere, mitropolitul țării împușcat și preoții persecutați, acolo nu-i mirare că se petrec asemenea abonaminabile orori.

Nr. 3487 B. 1937.

Notă oficială.

Se aduce la cunoștință absolvenților și licențiaților în teologie că examenul de calificare preotească sesiunea ordinară de vară s'a fixat pe ziua de 30 Iunie a. c. și zilele următoare.

Cei ce doresc să se prezinte la acest examen vor avea să-și înainteze împreună cu cererile timbrate în regulă, următoarele documente:

1. Extrasul de botez.
 2. Certificat de școală secundară ce a terminat.
 3. Absolutorii despre ascultarea și terminarea studiilor teologice sau diploma de licență.
 4. Certificat dela Oficiul parohial, vizat de de cătră Oficiul protopopesc, despre felul cum a folosit timpul dela absolvirea teologiei și până la prezentarea la examen.
 5. Chitanța dela casieria consiliului eparhial ca a achitat taxa de examen.
- Caransebeș în 5 Iunie 1937.

Episcopul diecezan:

† VASILE

Publicațiune de licitație.

Pe baza aprobării Ven. Consiliu eparhial Nr. 2731/1937 ddo 14 Iunie a. c. se publică licitație cu oferte închise pe data de 27 Iunie a. c. ora 3 p. m. pentru darea în întreprindere a lucrării de pictură în frescă, stil neobizantin a sf. biserici din Gaiul-mic.

Prețul de esclamare este 100.000 Lei cari se vor achita până în anul 1940.

Lucrările de efectuit sunt cele cuprinse în deviz. Planul, devizul și condițiunile de plată se pot vedea la Oficiul parohial.

Spese de deplasare și alte cheltueli nu se acordă. Spese cu facerea devizului, contractele și timbrele le suportă pictorul întreprinzător.

Licitanții sunt obligați a depune 10% vadiu din prețul esclamării, în bani gata ori efecte publice, cari se vor restitui după colaudare fără dobândă.

Consiliul parohial își rezervă dreptul a da lucrările ucelui pictor — indiferent de rezultatul licitației — în care va avea mai mare încredere.

Contractul devine obligator pentru pictorul anteprenor imediat după semnare, iar pentru comuna bisecească după aprobarea din partea Ven. Consiliu eparhial. Gaiul-mic 21 Aprilie 1937.

Alexandru Magda
preot, președinte.

Pavel Țăranu
notar.